

kupijski ordinarijat. Ovo prepuštam mjerodavnima na prosudbu i konačnu odluku.

Pitam se koliko je opravdana tuđica ordinarijat? Dođe od lat. ordinariatus koji se prevodi: *ured*. Ordinariatus je stvoren od ordinarius: uredan, redovan, pravilan, običan, ovaj pak od ordo, -inis: red, vrsta; stalež; uredba. Lako je zaključiti da je riječ ordinarijat samo *ured*, *uprava*. Prema tome bi *Biskupski ordinarijat* ugodnije djelovao kada bi se imenovao *Biskupski ured*, odnosno *Biskupijski ured*.

Mojemu se prijedlogu može prigovoriti kako bi bila narušena prošlost (tradicija), uhodanost, stečena navika. Takve su primjedbe na mjestu. Ne izgone se sve tuđice zbog toga što su iz tuđih jezika, izbacuju se samo *suvišne*, *nepotrebne* tuđice. Takve što nemaju odgovarajuću zamjenu te one koje nije opravdano zamjenjivati ostaju. Ne dira se, primjerice, riječ crkva, kapela, biskup, franjevac, fratar, misa, kalež i sl. Međutim, primjerice ordinarijat, refektorij, manastir, šilencija, konfesija, monstranca, prebenda i dr. treba poništiti, dakle uvesti odgovarajuće hrvatske riječi umjesto njih. To nije nimalo teško. Jezik je živa stvarnost, mjenljiv je, prilagođuje se životnim potrebama. Što mu treba, to stvara, a što ne treba — jednostavno prelazi u jezičnu prošlost. Pri tome valja imati razvijen smisao za jezik, poznavanje svojega jezika. Ukratko: razvijenu jezičnu kulturu. Jezik je bitnom sastavnicom nacionalnoga bića, stoga mu se mora pristupati i stručno i odgovorno.

»KULTURNA BAŠTINA« BR. 19/1989.

Stanko Piplović

Novi, devetnaesti, broj godišnjaka *Kulturna baština* za 1989. g. što ga izdaje Društvo prijatelja kulturne baštine iz Splita tematski je posvećen povijesnoj jezgri Splita. Ostaci Dioklecijanove palače i srednjovjekovni grad istaknuta je spomenička cjelina zaštićena od strane UNESCO-a 1979. g. kao svjetska kulturna baština. S obzirom na teško stanje u kojemu se danas nalazi i divergentna stanovišta o njenoj budućoj funkciji i izgledu, pokušalo se u ovom zborniku okupiti sve one institucije i pojedince, znanstvenike, stručnjake, kulturne i javne radnike koji bi mogli pridonijeti svestranijem sagledavanju ove složene problematike. Nažalost, u tome se nije potpuno uspjelo, jer su izostali stavovi nekih kompetentnih faktora.

U prvom planu su iznesena šira teoretska i estetska razmatranja. U tom okviru T. Marasović se bavi datiranjem antičke freske nađene u jugoistočnom dijelu Dioklecijanove palače, N. Cambi razmatra skulpturalni program Palače, F. Buškariol iznosi podatke o nalazu groba kraj krstionice, I. Fisković o srednjovjekovnoj gradnji kao izrazu identiteta, I. Babić raspravlja o urbanoj poetici starog grada, a F. Bego donosi nove podatke o crkvicama na sjevernoj strani povijesne jezgre. Zatim J. Marasović objavljuje skice za proučavanje razvoja dvorišta gotičke palače u ulici Hegalaca, M. Kezić daje pregled secesijske arhitekture, a A. Duplancić iznosi historijat pokušaja izgradnje nove katedrale. K. Prijatelj predstavlja jednu vedutu Splita Rudolfa von Alta iz sredine prošlog stoljeća, S. Piplović iznosi nove postavke o ugroženosti povijesne jezgre uslijed mogućih prirodnih katastrofa i ratnih razaranja. Ovaj prvi blok treba da kroz nove podatke i stavove doprinese boljem upoznavanju karaktera povijesne jezgre Splita. Time je omogućena i kompletnija valorizacija, a o čemu opet ovisi politika uređenja i mjere revitalizacije.

Drugi dio časopisa posvećen je novijim realizacijama i planovima uređenja povijesne jezgre. Namjera je da na taj način ovu problematiku upozna šira javnost. Naznačeni su pojedini problemi, istraživanja, obnove dijelova te perspektivna politika. Ovdje je na prvom mjestu rad C. Fiskovića koji iznosi podatke o početku radova zaštite i obnove Dioklecijanove palače u prvom desetljeću nakon prošlog rata. Zatim M. Rošić opisuje nedavne radove u

crkvi i klaustru samostana Sv. Frane, a D. Diana na Muzeju grada Splita. M. Marasović opisuje stropnu konstrukciju u Papalićevoj palači, S. Muljačić najnoviji nalaz bastiona Bernardi, D. Grgurević prijedlog obnove gradskog perivoja, M. Maroević odnos povijesne jezgre prema cjelini grada, a D. Kečkemet se osvrće na novi Provedbeni urbanistički plan staroga dijela grada. Slijede osvrti i ocjene koje su pripremili D. Kečkemet, Z. Perković, A. Sapunar i M. Sebić. Topografsku i anagrafsku dokumentaciju iznose u svojim radovima P. Petrić i N. Bezić-Božanić. Na kraju ovog bogatog i raznovrsnog broja navedene su vijesti o radu Društva i izbor iz bibliografije materijalne kulture grada Splita za 1988. godinu.

NOVE KNJIGE

Josip Bebić: ŽUPA SLIVNO RAVNO, Crkva u svijetu, Split, 1990. Cijena 100 din. Narudžbe: Crkva u svijetu, Zrinska 14, Split.

ISUSOVAC ARDELIO DELLA BELLA (1655—1737), ŽIVOT I DJELO. Zbornik radova Međunarodnog znanstvenog skupa, Split, 14.—15. X. 1988. Izdavači: Crkva u svijetu i Obnovljeni Život, Split—Zagreb, 1990. Cijena 220 din. Narudžbe: Crkva u svijetu, Zrinsko-frankopanska 14, 58000 Split, ili: Obnovljeni Život, Palmotićevo 31, pp. 699, 41000 Zagreb.

POČECI KRŠĆANSKOG I DRUŠTVENOG ŽIVOTA U HRVATA OD VII. DO KRAJA IX. STOLJEĆA. Zbornik radova Drugog međunarodnog simpozija o crkvenoj povijesti u Hrvata, Split, 30. rujna — 5. listopada 1985. Izd. Crkva u svijetu, Split, 1990. Cijena 200 din. Narudžbe: Crkva u svijetu, Zrinsko-frankopanska 14, 58000 Split.

Rudolf Brajčić: DEKRET O APOSTOLATU SVJETOVNIH VJERNIKA. Apostolicam Actuositatem. Komentari dokumenata Drugog vatikanskog koncila, drugi sv., Filozofsko-teološki institut D. I. Cijena 160 din. Zagreb, 1990. Narudžbe: Franjo Ereiz, Palmotićevo 31, pp. 699, 41000 Zagreb.

Valentin Pozaić: PRED LICEM SMRTI. Zbornik radova. Biblioteka Obnovljenog Života, Zagreb, 1990. Cijena 60 din. Narudžbe: Franjo Ereiz, Palmotićevo 31, pp. 699, 41000 Zagreb.

Valentin Pozaić: ŽIVOT PRIJE ROĐENJA. Etičko-moralni vidici. Bibl. Obnovljenog Života, Zagreb, 1990. Cijena 80 din. Narudžbe kao gore.

Sv. Augustin: GOVORI — 1. Preveo, napisao uvod i bilješke M. Mandac. Služba Božja, Makarska, 1990. Narudžbe: Franjevačka teologija, Put žrtava fašizma 1, 58300 Makarska.

Šimun Jurišić: LONDON. Vodič, Split, 1989. Narudžbe: Dr. Šimun Jurišić, Kružićeva 4/II, 58000 Split.

ČUVARI BASTINE. Zbornik radova Simpozija u prigodi 250. obljetnice prijenosa franjevačkog samostana u grad Imotski. Izd. Franjevački samostan Imotski i Služba Božja Makarska, Imotski 1989. Narudžbe: Franj. samostan, Vladimira Nazora 41, 58260 Imotski.

MAKARSKI ZBORNİK 2. Radovi sa znanstvenog skupa »Život i djelo Ivana Despota«. Izdavač SIZ za kulturu općine Makarska. Narudžbe na istu adresu, ili: Prof. Žarko Despot, Grškovićevo 47, 41000 Zagreb.

Fra A. Konstantin Matas: GLAS HRVATSKO-SLOVINSKI IZ DALMACIJE, Zagreb, 1860. Reprint-izdanje zbornika Kačić, Split, 1989. Narudžbe: »Kačić«, Jonićevo 1, 58230 Sinj. Cijena 20 din.

Fra A. K. Matas: ŠILO ZA OGNJILO, Split, 1861. Reprint-izdanje zbornika Kačić, Split, 1989. Narudžbe kao gore. Cijena 20 din.

Fra Stanko Bačić: PERUŠIĆ. Prošlost i sadašnjost župe u prigodi 540. obljetnice prvoga spomena župne crkve, zbornik Kačić, Split, 1989. Narudžbe kao gore.

Marija Valtorta: SPJEV O BOGO-ČOVJEKU. PRIPRAVA, sv. I, Jelsa, 1990. Cijena 120 din. Narudžbe: Župni ured, 58465 Jelsa.